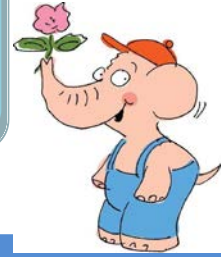

פרשת במדבר

חלוקת עבודה

אחד הנושאים המרכזיים בפרשת במדבר הוא חלוקת התפקידים השונים במשכן, בפירווקו ובהקמתו, בין המשפחות בשבט לוי. חלוקת עבודה כזאת הייתה נחוצה, משום שאם לא הייתה חלוקה מוסכמת, מתוך רצונה של כל משפחה להיות קרובה יותר אל הקודש, היו עלולים להתגלות ויכוחים ומאבקים.

גם בתחומים שונים בחיי היום-יום שלנו יש חלוקת עבודה. לעתים מטרתה של חלוקה זו זהה למטרת החלוקה בפרשה – לחלק את העבודה בין האנשים או הקבוצות הוגנת, בין שמדובר בתפקיד שכולם מעוניינים לעשותו, בין שמדובר בנטל שאיש לא רוצה בו... לעתים חלוקת עבודה דרושה כדי לסדר את העבודה, למשל למנוע מצב שבו שני אנשים (או שתי קבוצות) ימלאו את אותה המטלה ואילו מטלה אחרת לא תעשה כלל.

לעתים החלוקה היא שוויונית לגמרי (כולם נדרשים למלא אותה המשימה בדיוק, למשל תורני הניקיון בכיתה), לעתים כל אדם (או קבוצה) מקבל משימה שונה (כמו במכתב של חידקל) – חלוקה כזאת מעוררת לא פעם התנגדות ומעלה לדיון את השאלה הלגיטימית: כיצד נקבעת החלוקה?

גם בכיתה נדרשת חלוקת עבודה, אם בשגרה (בתורנות הניקיון, כאמור) ואם בזמנים מיוחדים, כמו קישוט הכיתה לקראת אירוע מיוחד, ארגון ערב כיתה וכדומה. דיון בנושא זה הוא הזדמנות מצוינת לפרוס לפני התלמידים את ההתלבטויות העומדות בפני מורה בהחלטות מעין אלו. אפשר להציג דילמות הקשורות בנושא ולבקש מהתלמידים להכריע בהן, ומי יודע, אולי בפעם הבאה שתידרש חלוקת תפקידים בכיתה הם יהיו קשובים ורגישים יותר לאילוצים השונים...

במדור רואים עולם

בפסקה האחרונה במדור מוזכר מקומן של הנשים במסורת היהודית. אכן, על פי ההלכה היהודית הנשים פטורות ממצוות רבות (כמו שלוש תפילות ביום, הנחת תפילין ועוד), ומשום כך (בין השאר) טענו רבים שהיהדות היא שוביניסטית ואף מזלזלת בנשים. ואולם, יש לזכור, שרבים מהמנהגים ומן ההלכות במסורת היהודית נקבעו בתקופות שבהן הגברים היו בעלי הכוח ברוב התרבויות בעולם (כפי שנכתב במדור), והתרבות היהודית לא הייתה שונה מהן מבחינה זו. כאמור, השינויים בעולם בתחום זה במאות השנים האחרונות, השפיעו גם על העולם היהודי, ובקהילות יהודיות שונות התרחשו שינויים מגוונים, כמו אלו המפורטים במדור.

על המדרש

מדרש זה מתבסס על הסתירה כביכול בין שני חלקי הפסוק מבראשית: בחלקו הראשון של הפסוק מוזכרים "שני המאורות הגדולים", ואילו מחלקו השני משתמעת הבחנה בין "המאור הגדול" ל"מאור הקטון". המדרש מביא סיפור מ"מאחורי הקלעים" של סיפור הבריאה, סיפור המסביר את הסתירה.

לפי סיפור זה, בתחילה נבראו הלבנה והשמש בגודל שווה. ואולם, הלבנה העלתה טענה נכונה בבסיסה, שאם ישלטו בשמים שני מאורות בגודל שווה, קרוב לוודאי שיווצרו ביניהם חיכוכים. אלוהים לא סתר את טענתה של הלבנה, אך דרש ממנה "לוותר" ולהקטין את עצמה. לבסוף הושגה פשרה ונקבעה חלוקת עבודה הוגנת: אמנם הלבנה הקטינה עצמה (יחסית לשמש), אך נקבע שהיא תיראה גם ביום וגם בלילה (ואילו השמש – ביום בלבד).

שאלות לדין: האם לדעתכם עדיף לחלק תפקידים על פי התאמות או כישורים (זאת אומרת, חלוקה שאינה שוויונית), או עדיף שהחלוקה תהיה שוויונית (גם אם כמה מהאנשים נדרשים למלא תפקיד שמתאים להם פחות)?

הצעה לפעילות: במדרש לא נשמע קולה של השמש. תנו לשמש להסביר מה היא חושבת בנושא (האם לדעתה שני מאורות גדולים יכולים להסתדר יחד? אם לא, למה עדיף שהיא תישאר הגדולה? אולי היא מוכנה לוותר? האם גם היא רוצה להראות גם ביום וגם בלילה?)

מה בפרשה

🌀 **מפקד השבטים וחנייתם** – בשנה השנייה ליציאת בני ישראל ממצרים נערך מפקד ובו נמנו כל הגברים מבן עשרים ומעלה, חוץ מבני שבט לוי.

🌀 **מפקד הלויים** – חלוקת התפקידים בין המשפחות בשבט לוי בפירוק המשכן ובהקמתו, וכן הציווי להחליף את המשמשים בקודש – במקום הבנים הבכורים, מוקדשים הלויים לעבודה במשכן.